Rapportage ecologisch onderzoek das

Teersdijk, Wijchen

SWECO

Status van het document:

Definitief

Datum: 30-04-2025

Sweco Nederland B.V.	Handelsregister 30129769
Onderwerp	rapportage ecologisch onderzoek das
Projectnummer	51027019-001
Klant	Gemeente Wijchen
Auteur	
Gecontroleerd door	
Vrijgegeven door	
Datum	30-04-2025
Versie	D1
Documentnummer	rapportage ecologisch onderzoek das/51027019-001/D1

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Gebiedsbeschrijving 5
Toekomstig gebruik van de projectlocatie 6

3 Resultaten voorgaand onderzoek 7
4 Onderzoeksmethodiek 8
Onderdeel A) burchtlocaties in kaart brengen 8
Onderdeel B) veldonderzoek vaststellen gebruik das van perceel 8
Onderdeel C) foerageergebied-analyse 8

5 Onderzoeksresultaten 9
Onderdeel A) burchtlocaties in kaart brengen 9
Onderdeel B) veldonderzoek vaststellen gebruik das van perceel 10
Onderdeel C) foerageergebied-analyse 13
Status van de projectlocatie 14

6 Conclusie 15
Compensatie 15

1 Inleiding

Sweco heeft van de Gemeente Wijchen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek in het kader van een voorgenomen project ter plaatse van de Teersdijk in Wijchen. Onderhavig document betreft een conceptrapportage van deel 1* van het aanvullend onderzoek ten aanzien van de das.

**Het onderzoek ten aanzien van de das is in overleg met de Gemeente Wijchen opgesplitst in twee delen, te weten deel 1 – voorlopig onderzoek & indien noodzakelijk een deel 2 – vervolgonderzoek (zie ook hoofdstuk 4 'Methodiek')*

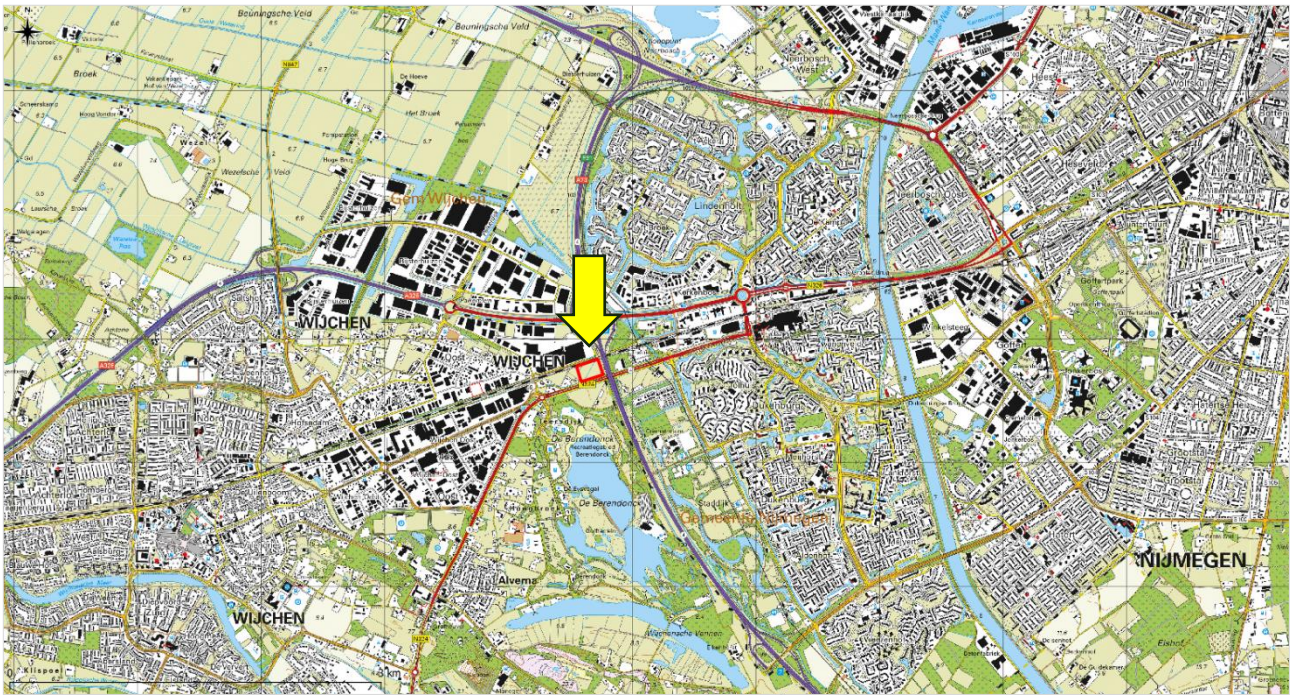
Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de projectlocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurwaarden die in november 2024 op de projectlocatie is uitgevoerd (Econsultancy, rapport 25536.001, d.d. 11 december 2024). Uit de betreffende quickscan is gebleken dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan het onderdeel natuurbescherming onder de Omgevingswet er op sommige punten meer informatie is benodigd.

Sweco is lid van de brancheverenigingen Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 Gebiedsbeschrijving

De projectlocatie (± 2,4 ha) betreft een terrein bestaande uit (delen van) enkele agrarische percelen (grasland). De ligging van de projectlocatie is direct ten westen van snelweg de A73, ter hoogte van het DHL distributiecentrum (adres: Bijsterhuizen 3142). De locatie ligt ingesloten tussen snelweg de A73 (ten oosten), de spoorlijn (ten noorden), enkele woonpercelen en agrarische percelen (ten westen) en de Van Rosenburg-weg/Graafseweg (ten zuiden). In de verdere omgeving bevinden zich ten noorden en westen bedrijventerreinen. Verder ten zuiden bevinden zich vergelijkbare agrarische percelen en het recreatiegebied Berendonck. Verder ten oosten zijn eveneens vergelijkbare agrarische percelen aanwezig, maar ook bomenrijen/bosschages en de rand van de Nijmeegse stadsdelen Lindenholt en Dukenburg.

In figuur 2.1 is de topografische ligging van de projectlocatie weergegeven. In figuur 2.2 is een luchtfoto van de projectlocatie en de directe omgeving weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de projectlocatie (rood omkaderd bij gele pijl).

Figuur 2.2 Luchtfoto van de projectlocatie (wit omkaderd).

Toekomstig gebruik van de projectlocatie

De initiatiefnemer is voornemens op de projectlocatie een tijdelijke huisvesting voor het COA te realiseren. Onderdeel van de voorgenomen plannen is de bouw/aanleg van een grondwal (langs de west- en noordzijde), een voorzieningengebouw, een sportveld, aangeplant groen, een parkeerplaats, fietsenstallingen, 4 wasruimtes en 42 wooneenheden met plek voor totaal 300 personen.

3 Resultaten voorgaand onderzoek

Onderstaand zijn de conclusies van voorgaand onderzoek weergegeven met betrekking tot de das, betreffende de quickscan natuurwaarden die in november 2024 op de projectlocatie is uitgevoerd (Econsultancy, rapport 25536.001, d.d. 11 december 2024).

Conclusies quickscan natuurwaarden (rapport 25536.001, d.d. 3 december 2024) met betrekking tot de das

Op basis van de onderhavige quickscan natuurwaarden dient voorafgaand aan de voorgenomen plannen middels aanvullend ecologisch onderzoek duidelijkheid te worden verkregen omtrent de functie van de onderzoekslocatie voor *das.*

4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek ten aanzien van de das is in overleg met de Gemeente Wijchen opgesplitst in twee delen, te weten *deel 1 – voorlopig onderzoek & indien noodzakelijk deel 2 – vervolgonderzoek.* Onderhavige rapportage heeft betrekking op deel 1 van het onderzoek ten aanzien van de das. Eventueel vervolg van het onderzoek (zijnde deel 2) is geen onderdeel van onderhavige rapportage. Deel 1 is opgebouwd uit onderdelen A t/m C, welke hieronder zijn beschreven.

Onderdeel A) burchtlocaties in kaart brengen

Bij onderdeel A is middels veldbezoeken informatie verzameld met betrekking tot de ligging van dassenburchten in de omgeving (tot circa 2 kilometer afstand) van de projectlocatie. Er zijn drie veldbezoeken uitgevoerd op 13 en 19 februari en op 4 maart 2025. Hierbij is gelet op aanwezigheid van burchten, dassenpijpen en sporen als wissels, prenten, latrines en snuitputjes. Vervolgens is bij aangetroffen burchtlocaties aan de hand van aanwezige sporen een inschatting gemaakt of desbetreffende burchten actief/belopen of inactief/niet belopen zijn. Bij de actieve/belopen burchtlocaties is vervolgens uitgegaan van een worst-case scenario, zijnde de burchten betreffen kraamburchten.

Onderdeel B) veldonderzoek vaststellen gebruik das van perceel

Bij onderdeel B is middels een veldbezoek op 25 april 2025 in de kraamperiode van de das vastgesteld of de das daadwerkelijk gebruik gemaakt van het perceel als foerageergebied. Hierbij is gelet op sporen als wissels, snuitputjes, prenten en overige aanwijzingen van het gebruik van het perceel en de omgeving door de das. Dit om meer duidelijkheid te verkrijgen over het daadwerkelijk gebruik van het perceel door de das.

Onderdeel C) foerageergebied-analyse

Bij onderdeel C is middels de veldbezoeken op 13 en 19 februari 2025 in combinatie met een deel bureauonderzoek bepaald welke potentiële waardes de verschillende delen van de omgeving voor de das kunnen vervullen. Hierbij zijn de volgende categorieën aan delen van het gebied gekoppeld:

- **Primair foerageergebied** – zijnde gebieden waar het hele jaar eten te vinden is, zoals begraasd, bemest en/of kort gemaaid grasland en ook oude, structuurrijke eikenbossen.
- **Secundair foerageergebied** – zijnde gebieden waar in een bepaald deel van het jaar eten te vinden is, zoals (mais)akkers, fruitboomgaarden, ruigte en bosgebied.
- **Ongeschikt** – zijnde gebieden die niet onder de eerste twee categorieën vallen.

Er is binnen een straal van 1,5 kilometer rondom de meest relevante kraamburcht ten opzichte van de projectlocatie een inschatting gemaakt van welke potentiële waardes waar in dit gebied aanwezig zijn.

Vervolgens is op basis van deze informatie een voorlopige conclusie geformuleerd met betrekking tot hoe essentieel de projectlocatie is voor de dassenfamilie binnen deze kraamburcht.

Naar aanleiding van dit voorlopige onderzoek is een inschatting gemaakt van het meest waarschijnlijke scenario, namelijk of de voorgenomen plannen leiden tot een vergunningsplichtig geval of niet. Indien een vergunningsaanvraag naar verwachting niet is te vermijden kan vervolgonderzoek (deel 2) ten aanzien van de das noodzakelijk zijn.

5 Onderzoeksresultaten

Hieronder is per onderdeel (zijnde onderdelen A t/m C) de onderzoekresultaten beschreven.

Onderdeel A) burchtlocaties in kaart brengen

Tijdens de veldbezoeken in februari zijn in totaal vijf burchtlocaties aangetroffen. Van deze burchtlocaties waren er vier duidelijk actief/belopen (zie figuur 5.1, de gele stippen met nummers 1 t/m 4). Vanwege de hoeveelheid dassenpijpen en aanwezige sporen gaat het om vier hoofdburchten, die we hier beschouwen als vier separate kraamburchten. De overige burchtlocatie was van veel kleiner formaat (3 dassenpijpen) en betreft zeer waarschijnlijk een bijburcht. Deze bijburcht was inactief/niet belopen en daarom ook niet ingetekend in figuur 5.1).

Na afloop van de veldbezoeken in februari heeft de gemeente Wijchen gegevens ontvangen van Stichting Das & Boom over burchtlocaties in de omgeving van de projectlocatie. Hierbij zijn nog drie locaties van hoofdburchten aangegeven die niet bij de veldbezoeken in februari zijn gevonden. Op 4 maart 2025 is daarom een derde veldbezoek afgelegd om deze burchtlocaties te verifiëren. Twee van de drie burchtlocaties konden bezocht worden en bleken duidelijk actief/belopen (zie figuur 5.1, de gele stippen met nummers 5 en 6). Op basis van de hoeveelheid dassenpijpen en aanwezige sporen gaat het om twee hoofdburchten, die we hier beschouwen als twee separate kraamburchten. De gele stip met nummer 7 is volgens Das & Boom ook een hoofdburcht. Deze burcht ligt op een terrein van Rijkswaterstaat. Er is getracht toestemming te krijgen om op het terrein te zoeken naar de dassenburcht, maar dit is niet gelukt. We gaan daarom voor de zekerheid uit van de situatie dat ook hier een hoofdburcht met kraamfunctie aanwezig is.

Figuur 5.1 De aangetroffen hoofdburchten ten opzichte van de projectlocatie (wit omkaderd).

Onderdeel B) veldonderzoek vaststellen gebruik das van perceel

Op 25 april 2025 is de projectlocatie bezocht door een deskundig senior ecoloog op sporen van de das. Op het perceel zijn wissels van de das aangetroffen (zie figuur 5.2 en 5.3). Deze wissels lopen over het perceel naar de korte begraasde weide aan de zuidoostzijde van het perceel, waar de das onder het hek doorgaat om te foerageren (zie figuur 5.4). De wissels verder volgen, heeft aangetoond dat de das ook in de drooggevallen modderige greppel loopt net naast het perceel. Hier zijn tenminste circa tien dassenprenten aangetroffen van de das (zie figuur 5.5 t/m 5.7). De wissels lopen vanuit hier verder naar boven, wat aantoont dat de das afkomstig is vanaf de bosschage langs de A73, vermoedelijk van burcht 4 of burcht 7 (zie figuur 5.1). De exacte looproute is vanuit hier moeilijk te bepalen, maar gezien de verse sporen is het perceel voor de das goed bereikbaar in de huidige situatie. In figuur 5.8 zijn de sporen ook globaal op kaart weergegeven.

Figuur 5.2 Wissel over perceel.

Figuur 5.3 Wissel over perceel.

Figuur 5.4 Graafsporen onder hekwerk.

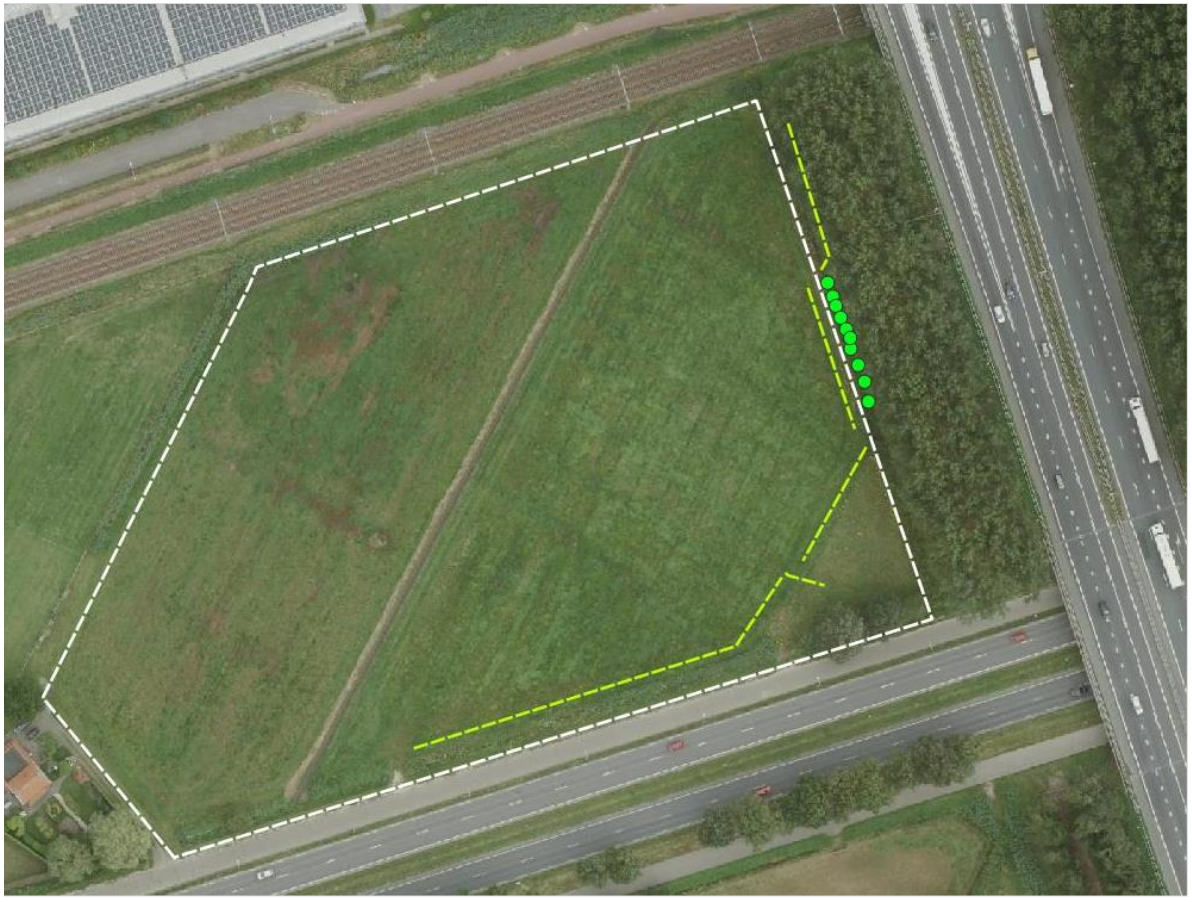
Figuur 5.5 Dassenprent.

Figuur 5.6 Dassenprent.

Figuur 5.7 Dassenprent.

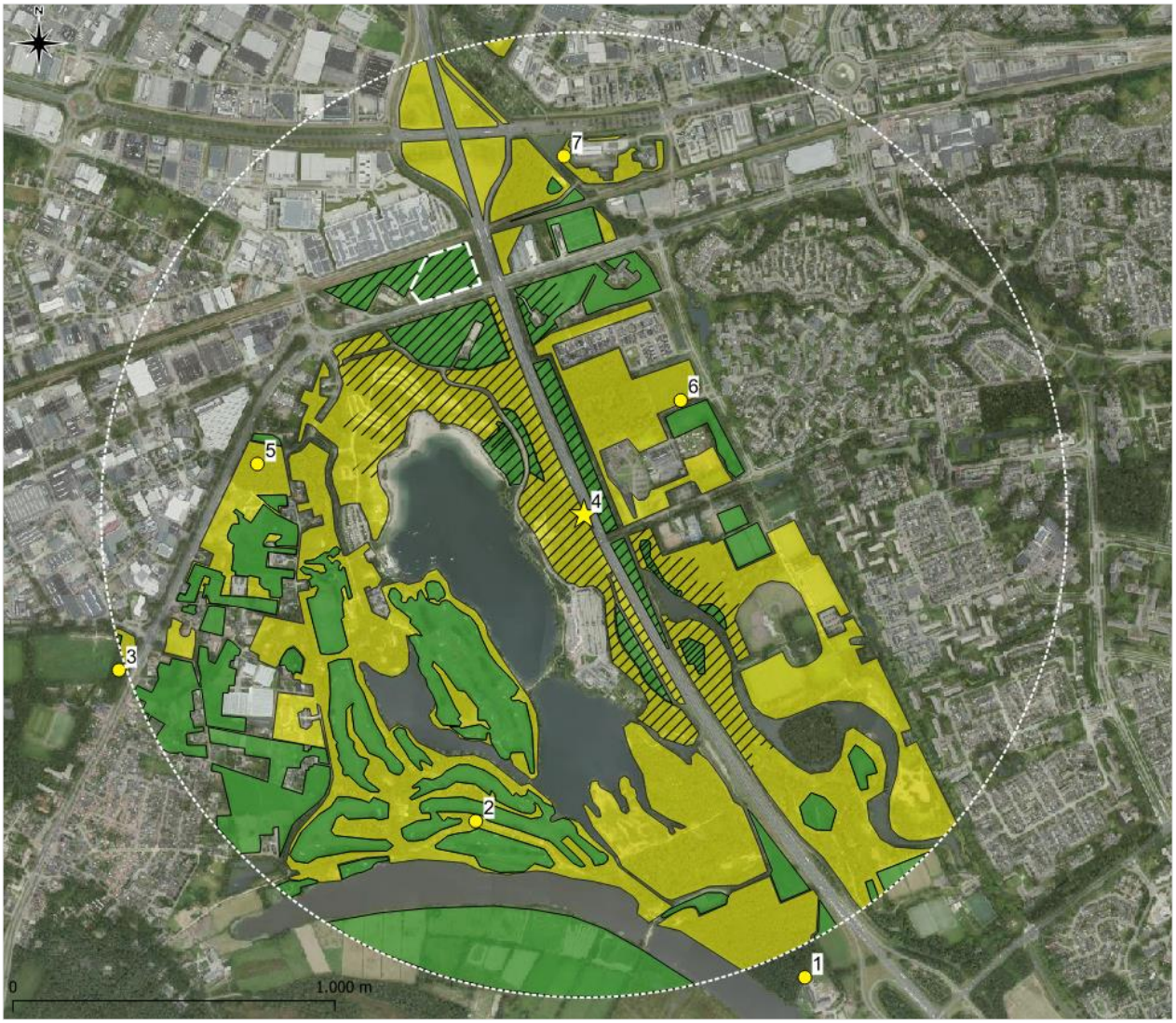
Figuur 5.8 De aangetroffen sporen op of direct aangrenzend aan de projectlocatie. De gele stippellijnen geven de globale ligging van de aangetroffen wissels weer. De groene stippen de globale locatie van de aangetroffen dassenprenten.

Onderdeel C) foerageergebied-analyse

Bij de foerageergebied-analyse is gekeken naar welke potentiële waardes waar aanwezig zijn, binnen een straal van 1,5 kilometer rondom de meest relevante kraamburcht (langs de A73). Deze burcht is het meest relevant beoordeeld, omdat vanuit deze burcht de projectlocatie het makkelijkste te bereiken lijkt en de burcht bovendien ingesloten ligt ten opzichte van de overige aangetroffen burchten. De kans bestaat dat een dassenfamilie vanuit burcht 7 ook gebruik kan maken van de projectlocatie als foerageergebied. Dit wordt bevestigd op basis van het veldbezoek bij onderdeel B.

In figuur 5.9 zijn de waardes ingetekend, waarbij primair gebied een groene kleur heeft en secundair gebied een gele kleur. Het is echter niet zo dat alle ingetekende gebieden ook gebruikt worden door de dassen van de betreffende kraamburcht. Het zwaartepunt van de foerageermogelijkheden voor de dassenfamilie van de betreffende kraamburcht bevindt zich, als gevolg van (een combinatie van) een aantal beperkende factoren, namelijk vooral ten noorden en (noord)oosten van de burcht (zie figuur 5.9, de met zwart gearceerde gebieden). Bovendien is de kwantiteit aan foerageermogelijkheden ook beperkt door de ligging van de Nijmeegse wijken ‘Lindenholt’ en ‘Dukenburg’ (aan de noordoost/oostzijde) en het Wijchens industrie/bedrijventerrein (aan de noord/noordwestzijde). De genoemde beperkende factoren hierbij zijn:

- **Topografische ligging**
  De ligging van de waterplas binnen recreatiegebied Berendonck, snijdt de toegang tot westelijk gelegen foerageermogelijkheden af.
- **Verstoring** – de aanwezigheid van honden (hondensportvereniging & mensen met honden) en recreatie in met name het park-/recreatiegebied Staddijk.
- **Concurrentie** - de aanwezigheid van de 6 overige actieve/belopen hoofdburchten, maken dat de foerageermogelijkheden ten zuiden en (zuid)westen worden beperkt omdat deze gebieden makkelijker en sneller kunnen worden bereikt door concurrerende dassenfamilies.

Figuur 5.9 Primair foerageergebied (groen) en secundair foerageergebied (geel) voor de das. Gebied dat ongeschikt is om te foerageren is alles wat NIET groen of geel gemarkeerd is. Tevens zijn de actieve hoofdburchten weergegeven (meest relevante hoofdburcht met een gele ster, de overige met een gele stip). Gebied dat zwart gearceerd is zijn de foerageermogelijkheden waar het zwaartepunt op ligt voor de meest relevante hoofdburcht.

Status van de projectlocatie

Op basis van de verzamelde informatie wordt het duidelijk dat de dassenfamilie van de kraamburcht naast de A73 min of meer ingesloten ligt tussen leefgebied van andere dassenfamilies en het stedelijk gebied van Nijmegen en Wijchen. Dit maakt dat er een relatief lage kwantiteit is wat betreft foerageermogelijkheden en dat er bovendien zeer beperkte uitwijkmogelijkheden zijn voor de desbetreffende dassenfamilie. De projectlocatie betreft primair foerageergebied (ca. 2,4 hectare) en vormt een aanzienlijk deel van de nabijgelegen primaire foerageermogelijkheden (ca. 16,5 hectare). Daarbij is gebruik van de das van het perceel door onderzoek ook daadwerkelijk vastgesteld. Dit maakt dat de projectlocatie een essentiële rol speelt bij de instandhouding van de functie van de meest relevante kraamburcht en mogelijk ook bij de functie van kraamburcht 7.

6 Conclusie

De das is volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde inheemse diersoort en is tevens opgenomen in onderdeel A, behorende bij artikel 11,54, eerste lid, sub a.

Bij de realisatie van de voorgenomen plannen op de projectlocatie gaat essentieel foerageergebied verloren. Daarmee zijn de voorgenomen plannen naar verwachting vergunningsplichtig* (ten aanzien van de das) en dienen maatregelen genomen te worden. Conform het kennisdocument voor de das dient (essentieel) primair foerageergebied bij aantasting voor 120% gecompenseerd te worden door vervangend leefgebied te realiseren. De te verwachten compensatieopgave, met betrekking tot de voorgenomen plannen, is weergegeven in tabel 6.1.

**Indien een vergunningsaanvraag naar verwachting niet te vermijden is, kan vervolgonderzoek (deel 2) ten aanzien van de das noodzakelijk zijn. Eventueel kan de opdrachtgever bij de provincie navragen of verdere onderzoeksinspanningen strikt noodzakelijk zijn, als de huidige onderzoeksinspanning voldoende zekerheid biedt met betrekking tot de betrouwbaarheid van de huidige conclusies.*

Tabel 6.1 Overzicht van de te verwachten benodigde compensatie.

Type foerageergebied op projectlocatie	oppervlakte	compensatie opgave	Oppervlakte compensatie
primair	2,4 ha	120 %	2,88 ha

Compensatie

Benodigde compensatie betreft de realisatie van nieuw primair foerageergebied van minimaal gelijke kwaliteit als hetgeen dat verloren gaat en dient voorafgaand aan de werkzaamheden gerealiseerd te zijn. De compensatie wordt bij voorkeur gerealiseerd op gronden grenzend aan de burcht (binnen circa 500 meter) op plekken die nu secundair of ongeschikt zijn. Indien het niet mogelijk is om de gehele compensatieopgave te realiseren binnen aangrenzende gronden, kunnen ook andere gronden binnen het territorium van de betreffende kraamburcht ingezet worden, mits er een goede verbinding bestaat of gerealiseerd wordt vanaf de burcht richting deze gronden. Daarbij is het bovendien van belang dat rekening wordt gehouden met de ligging van de overige kraamburchten in de omgeving. Daarnaast kan optimaal geschikt foerageergebied verder geoptimaliseerd worden door het toevoegen van landschapselementen zoals fruitbomen en houtwallen en zo een bijdrage leveren aan de compensatieopgave*.

***Let wel op dat de oppervlakte van een gebied dat al optimaal geschikt is en wat verder wordt geoptimaliseerd niet in zijn geheel mag meetellen als compensatie.*

De te nemen maatregelen dienen opgenomen en onderbouwd te worden in een activiteitenplan. Dit activiteitenplan dient vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Gelderland, middels een vergunningsaanvraag flora en fauna-activiteit.